

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«19» березня 2019 року

№ 60/8-р/к

справа № 2/2-р-02-05-17

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Державне підприємство «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» (ідентифікаційний код юридичної особи 20572069) (надалі – ДП «МА «Бориспіль», Аеропорт, Підприємство, Відповідач) протягом періоду з 01.01.2016 по 01.01.2017 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з наземного обслуговування, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента в територіальних межах аеропорту «Бориспіль».

Протягом 2016 року ДП «МА «Бориспіль» були встановлені економічно необґрунтовані тарифи на послугу «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу». Такі дії могли призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів.

За результатами розгляду справи № 2/2-р-02-05-17, такі дії ДП «МА «Бориспіль» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару на послугу з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку (за пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 2/2-р-02-05-17 про порушення ДП «МА «Бориспіль» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (надалі – Закон), у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, та подання Першого відділу досліджень і розслідувань Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 21.05.2018 № 58/ПС-02-02,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) від 02.02.2017 № 2-р розпочато розгляд справи № 2/2-р-02-05-17 за ознаками

вчинення ДП «МА «Бориспіль» порушення, передбаченого частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з наземного обслуговування, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, що можуть призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (2) Відділенням надіслано Відповідачеві вимоги голови відділення про надання інформації від 16.11.2016 № 02-05/3879, від 06.02.2017 № 02-05/481, від 17.08.2017 № 02-02/2765 та від 14.02.2018 № 02-02/632.
- (3) Листом від 21.05.2018 № 60-02/1665 Відповідачеві направлено копію подання з попередніми висновками у справі від 21.05.2018 № 58/ПС-02-02 (надалі – Подання).
- (4) Листом від 08.06.2018 № 01-22/5-31 Відповідач надав до Відділення відповідь на Подання з попередніми висновками.
- (5) Також Відділенням було направлено вимоги про надання інформації, зокрема: від 21.02.2017 № 02-05/743 до УДППЗ «Укрпошта», від 08.06.2017 № 02-02/2042 до ПАТ «Укртелеком», від 08.06.2017 № 02-02/2048 (за списком відправлень) від 12.01.2018 № 02-02/123 (за списком відправлень) та від 12.01.2018 № 02-02/124 (за списком відправлень) до клієнтів ДП МА «Бориспіль» - споживачів послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, від 12.01.2018 № 02-02/122 до ДП «Поліграфічний комбінат «Зоря», від 09.02.2018 № 02-02/547 до ДП «Кондитерська корпорація «РОШЕН», а також від 19.09.2017 № 02-02/3101 до Регіонального відділення Фонду державного майна України по Київській області.

2. Відповідач

- (6) Відповідачем у справі є Державне підприємство «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» (ідентифікаційний код юридичної особи 20572069; місцезнаходження: 08300, Київська обл., Бориспільський район, село Гора, вул. Бориспіль-7).

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (7) У відповідності до пункту 3.1 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку (надалі – Методика) об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбувається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (8) У відповідності до пункту 3.4 Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбуває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (9) ДП «МА «Бориспіль» є державним підприємством цивільної авіації України, входить до сфери управління Міністерства інфраструктури України. ДП «МА «Бориспіль» є юридичною особою, має самостійний баланс, свій

розрахунковий та інші рахунки (в тому числі валютні), власну печатку, емблему і штампи єдиних зразків зі своїм найменуванням, ідентифікаційний код юридичної особи 20572069.

- (10) Міжнародний аеропорт «Бориспіль» є найбільшим і найпотужнішим в Україні. Технічні можливості аеродрому аеропорту «Бориспіль» є унікальними для України (злітно-посадкова смуга довжиною 4000 м і шириною 60 м дозволяє приймати повітряні судна всіх типів цілодобово, в тому числі в умовах обмеженої видимості). Міжнародний аеропорт «Бориспіль» є також єдиним аеропортом України, з якого виконуються трансконтинентальні рейси.
- (11) ДП «МА «Бориспіль» має вантажний термінал загальною площею 19 906 кв.м. до складу якого входять, зокрема: склад тимчасового зберігання з пропускною здатністю 2686 палето/мість, 805,8 тон, склад механізованої обробки вантажів, спеціалізований склад для зберігання небезпечних вантажів різних класів небезпеки, спеціалізований склад для зберігання радіоактивних небезпечних вантажів, спеціалізований склад для зберігання цінних вантажів, автоматизована система обліку вантажів, спецтехніка для механізованої обробки вантажів тощо. Крім того, на території вантажного терміналу розміщуються: структурні підрозділи митниці, пункт митного контролю, санітарно-карантинний пункт, державна екологічна інспекція, пункт з карантину рослин, пункт державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті, офіси представництв (генеральних агентів) авіакомпаній та транспортно-експедиторських компаній.
- (12) Вантажний термінал Аеропорту представляє сукупність будівель і споруд, призначених для експортно-імпорتنих вантажів, а також для розміщення обслуговуючого персоналу вантажного терміналу, департаменту внутрішньої безпеки, засобів механізації та автотранспорту.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання

- (13) Наказом генерального директора ДП «МА «Бориспіль» від 20.05.2014 № 01-07-469 затверджено технологічний документ «Правила обслуговування вантажу та пошти в ДП МА «Бориспіль» (надалі - Правила), якими визначено порядок обслуговування вантажів та пошти, які надходять/відправляються до/з ДП «МА «Бориспіль». Згідно з Правилами обслуговування вантажів, що надходять до Аеропорту, здійснюється працівниками вантажного терміналу та передбачає наступне: розвантаження відповідного рейсу (вивантаження вантажів/пошти з повітряного судна), отримання супровідних документів (авіавантажних накладних тощо), транспортування вантажів на склад тимчасового зберігання, вивантаження та розміщення вантажів на даному складі, сортування вантажів згідно з авіанакладними, приймання вантажів після їх розміщення на складі та реєстрація вантажів в автоматичній системі управління.
- (14) За інформацією суб'єктів господарювання, які отримують послуги з обробки вантажів в аеропорту «Бориспіль» (надалі – Споживачі послуги), обрання способу перевезення вантажу саме авіаційним транспортом зумовлено певними чинниками, зокрема: спроможністю аеропорту «Бориспіль» приймати літаки з великою злітною масою, в тому числі вантажних; швидкості доставки вантажу (на відміну від інших видів транспорту); зручності; географічною віддаленістю контрагентів, які знаходяться на інших континентах; спеціальними вимогами щодо дотримання температурного режиму транспортування і зберігання вантажу (враховуючи особливості вантажів, що транспортуються (термолабільні, швидкопсувні,

небезпечні тощо)) та ін. Окремі Споживачі послуги зазначили, що спосіб перевезення вантажів визначається контрагентами, з якими укладено відповідні договори.

- (15) При цьому, Споживачі послуги повідомили, що всі переміщення імпорتنих та експортних товарів через державний і митний кордон згідно із законодавством України мають здійснюватись виключно через пункти пропуску, відкриті для відповідного транспортного сполучення, а ДП «МА «Бориспіль» є міжнародним пунктом пропуску для авіаційного сполучення та має всю необхідну інфраструктуру та суміжні служби, необхідні для обробки вантажу та його митного оформлення, зокрема органи ДФС, митницю, служби екологічного, радіологічного, фітосанітарного та санітарно-епідеміологічного державного контролю. При цьому, Споживачі послуги зазначили, що не мають можливості скористатися послугою обробки вантажів в аеропорту, зокрема експортних та імпорتنих, інших суб'єктів господарювання, оскільки послуги даного характеру надаються виключно ДП «МА «Бориспіль».
- (16) Споживачі послуги також зазначили, що вантажі, які надходять до аеропорту «Бориспіль», автоматично розвантажуються та розміщуються на склад тимчасового зберігання під митним контролем. При цьому, забрати вантаж і перемістити його до іншого складу Споживачі послуги можуть лише після того, як вантаж буде розвантажено з літака і розміщено на складі Аеропорту.
- (17) Пунктом 9.6.2 Правил визначено, що одразу після реєстрації вантажу, але не пізніше години від отримання документів, відповідальний агент по роботі з клієнтами здійснює надсилання вантажоодержувачу повідомлення про надходження на його адресу вантажу. При цьому, пунктом 9.6.3 Правил передбачено, що якщо нема окремої письмової домовленості з вантажоодержувачем, повідомлення відправляються телеграфним способом на поштову адресу, що зазначена в авіавантажній накладній.
- (18) Договором про обробку вантажів в аеропорту, який має типову форму та укладається ДП «МА «Бориспіль» з Споживачами послуги (надалі – Договір), визначено, що Аеропорт надає Споживачам послуги з обробки вантажів (вантаж – це майно, крім бортових припасів та багажу, що перевозиться на борту повітряних суден) за переліком та цінами, що перелічені в пункті 2.1 Договору, а Споживачі послуги оплачують отримані послуги відповідно до умов Договору. При цьому, до переліку супутніх послуг до послуги з обробки вантажів в аеропорту входять послуги з: термінального обслуговування; зберігання вантажів загального призначення; зберігання спеціальних вантажів; інші послуги, до яких належать послуги, зокрема з:
- прискореної обробки вантажу по прильоту/вильоту повітряного судна;
  - інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу;
  - навантаження/розвантаження авто траків на вантажному складі ДП «МА «Бориспіль»;
  - маркування вантажу на вантажному складі ДП «МА «Бориспіль»;
  - приймання небезпечних вантажів до авіаційного перевезення з оформленням Checklist;
  - складання декларації небезпечного вантажу;
  - збереження вантажів в термоконтейнерах.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (19) У відповідності до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (20) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (21) Таким чином, товарами (послугами) щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище ДП «МА «Бориспіль» є послуги з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуга з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (22) Споживачами є суб'єкти господарювання, які є клієнтами ДП «МА «Бориспіль» та отримують послуги Аеропорту з обробки вантажів, в тому числі послугу з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (23) Послуги з обробки вантажів в аеропорту (Послуга 1) та послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу (Послуга 2) є окремими та складають вертикально суміжні ринки. При цьому, Послуга 1 є основною та включає в себе Послугу 2. При цьому, надання Послуги 2 неможливе без надання Послуги 1.
- (24) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку є послуги з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуга з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, оскільки після реєстрації вантажу ДП «МА «Бориспіль» інформує (надсилає повідомлення) вантажоодержувачу про надходження на його адресу вантажу.

3.4 Визначення географічних меж ринку

- (25) Територіальними (географічними) межами досліджуваного ринку, з урахуванням розділу 6 Методики щодо визначення територіальних меж ринку шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживачів, придбання товару є неможливим або недоцільним, визначено територію аеропорту, яка характеризується певною ізольованістю в силу того, що вантаж, який належить споживачам та доставлений повітряним транспортом, за приписами чинного законодавства надходить в пункт призначення - аеропорт, зазначений в авіавантажній накладній, у якому закінчується перевезення вантажу, тобто до аеропорту «Бориспіль», та приймається до вантажного терміналу, який, знаходиться в розпорядженні саме ДП «МА «Бориспіль».
- (26) Так як вантажі, які надходять до аеропорту «Бориспіль», автоматично розвантажуються з літака працівниками Аеропорту та розміщуються на склад тимчасового зберігання ДП «МА «Бориспіль» під митним контролем, споживачам фізично неможливо забрати ці вантажі та перемістити їх на інші склади тимчасового зберігання не скориставшись послугою Відповідача з обробки

вантажів в аеропорту, яка включає в себе послугу з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу.

- (27) Враховуючи зазначене, територія, в межах якої споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар (послугу), обмежена територією аеропорту.
- (28) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуг з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, є територія аеропорту «Бориспіль».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (29) У відповідності до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (30) Отже, часовими межами ринку визначено період з 01.01.2016 року по 01.01.2017 року – період, протягом якого залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозицій на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (31) Відповідно до Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально – технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (32) ДП «МА «Бориспіль» листом від 06.09.2017 № 01-22/5-32 (вх. Відділення від 12.09.2017 № 01-11-2480) повідомило, що не володіє інформацією щодо суб'єктів господарювання, які на території Міжнародного аеропорту «Бориспіль» можуть надавати (або надавали) послуги з обробки вантажів в аеропорту протягом 2016-2017 років.
- (33) Регіональне відділення Фонду державного майна України по Київській області листом від 26.09.2017 № 13-09-4712 (вх. Відділення від 02.10.2017 № 01-08-2735) повідомило, що у Регіональному відділенні Фонду державного майна України по Київській області відсутні договори оренди державного майна - частин приміщень вантажного терміналу, розташованого на території ДП «МА «Бориспіль», з метою використання для надання послуг з обробки вантажів в аеропорту «Бориспіль».

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (34) Відповідно до Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (35) Дослідження ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, свідчить про наявність значних економічних, організаційних та адміністративних обмежень,

які перешкоджають новим суб'єктам господарювання вийти на даний товарний ринок та конкурувати на ньому з нині діючим суб'єктом господарювання.

- (36) Економічні обмеження полягають у необхідності значних капіталовкладень для вступу нових суб'єктів господарювання на зазначений та суміжний ринки (оренда земельної ділянки та будівництво приміщень, або оренда приміщень вантажного терміналу, придбання відповідного транспорту, обладнання та інвентарю, залучення персоналу тощо) із значним періодом їх окупності. До економічних обмежень вступу на досліджуваний, та пов'язаний з ним суміжний ринок послуг з обробки вантажів в аеропорту та послуг з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу також можна віднести необхідність здійснення додаткових витрат для забезпечення відповідності вимогам пожежної, екологічної, санітарно-епідеміологічної, ветеринарної безпеки, облаштування території тощо.
- (37) До організаційних обмежень можна віднести стабільність послуг з обробки вантажів в аеропорту протягом тривалого періоду часу, що обумовлена певною специфікою надання таких послуг, зокрема необхідністю здійснення своєчасного термінального обслуговування вантажу та його зберігання, що обмежує вступ нових суб'єктів господарювання на цей товарний ринок.
- (38) Адміністративні обмеження пов'язані із необхідністю одержання в оренду приміщень вантажного терміналу та підготовки відповідного персоналу.
- (39) Наведене свідчить про наявність суттєвих бар'єрів для вступу на досліджуваний ринок послуг з обробки вантажів в аеропорту та, пов'язаний з ним суміжний, ринок послуг з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу та неможливість вступу на цей товарний ринок нових учасників у короткі строки (протягом 1-2 років).

3.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (40) ДП «МА «Бориспіль», в розумінні пункту 10.3 Методики, не зазнає значної конкуренції на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, має здатність не допускати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання чи ущемляти їх інтереси.
- (41) У відповідності до частини другої статті 12 Закону монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.
- (42) Таким чином, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ДП «МА «Бориспіль» протягом періоду з 01.01.2016 по 01.01.2017 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента в територіальних межах аеропорту «Бориспіль».

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

- (43) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

4.1 Встановлення цін на товар

- (44) Відповідно до Закону України «Про ціни і ціноутворення» ціни на зазначені послуги є вільними, тобто на них не розповсюджується державне регулювання цін і тарифів. Вільні ціни встановлюються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін на всі товари, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін.
- (45) У вересні 2014 року між ДП «МА «Бориспіль» та ДП «Поліграфічний комбінат «Зоря» було укладено договір про обробку вантажів в аеропорту № 02.4-12.6-651 від 10.09.2014 (надалі – Договір), яким визначено, зокрема перелік та ціни послуг з обробки вантажів (пункт 2.1 Договору), порядок розрахунків та механізм зміни вартості послуг. Крім того, пунктом 7 Договору визначено строк його дії, а саме до 31.12.2015 року. Разом з тим, Договором не було передбачено можливість його продлонгації. Згідно з умовами пункту 2.1 Договору вартість супутньої послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу за одне повідомлення в межах України (надалі – Послуга) на дату укладення Договору становила 30,00 грн без ПДВ.
- (46) Після закінчення дії Договору, тобто у 2016 році ДП «МА «Бориспіль» надалі продовжував надавати послуги ДП «Поліграфічний комбінат «Зоря», при цьому, вартість Послуги було підвищено Аеропортом в односторонньому порядку **до 130,00 грн без ПДВ** (акти про надання послуг: від 25.05.2016; від 21.06.2016, від 23.06.2016; від 12.07.2016; від 28.07.2016; від 15.08.2016) та **до 175,00 грн без ПДВ** (акти про надання послуг: від 29.09.2016, від 03.10.2016; та від 17.10.2016). При цьому, ДП «Поліграфічний комбінат «Зоря» зазначило, що жодних повідомлень від ДП «МА «Бориспіль» про підвищення вартості послуг не отримувало.
- (47) За інформацією, наданою ДП «МА «Бориспіль» листом від 06.12.2016 № 01-22/5-64 (вх. Відділення від 13.12.2016 № 01-11-3198) (надалі – Лист 1), *«основною вартісною складовою послуги «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу» є тарифи на послуги телеграфного зв'язку загального користування, встановлені ПАТ «Укртелеком», а саме: «Передавання телеграми в межах України, за слово».*
Своїм Наказом від 23.10.2015 № 946 «Про затвердження тарифів на послуги телеграфного зв'язку загального користування» ПАТ «Укртелеком» встановив нові тарифи на зазначені послуги, які вводились поетапно, при цьому з 01.11.2015 р. збільшено тариф за слово в 2 рази (з 1 грн. з ПДВ до 2 грн. з ПДВ за слово) та до 01.09.2016 р. – ще три підвищення вартості.
На підставі тарифів ПАТ «Укртелеком» на послуги з телеграфного зв'язку ДП «МА «Бориспіль» поетапно підвищив вартість послуги «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, в межах України» з 55 грн. без ПДВ за телеграму з 01.01.2016 до 175 грн без ПДВ за телеграму з 01.09.2016» (мова оригіналу).
- (48) При цьому, згідно з наданими Аеропортом Витратами на послуги вантажного терміналу ДП «МА «Бориспіль», затвердженими в.о. генерального директора, з 01.01.2016 вартість Послуги визначена у розмірі 55,00 грн без ПДВ (редакція 12 від 01.12.2015 № 03.1-30-109); з 01.03.2016 по 31.08.2016 – 130,00 грн без ПДВ та з 01.09.2016 – 175,00 грн без ПДВ (зміни (редакція 01) від 22.01.2016 № 38-30-2). Слід зазначити, що для нових контрагентів вартість Послуги у розмірі 130,00 грн без ПДВ була встановлена з 01.03.2016 по 31.08.2016, а для контрагентів, з якими на момент затвердження даної вартості укладені угоди про надання такої послуги -

з 15.03.2016 по 31.08.2016 – 130,00 грн без ПДВ, та з 01.09.2016 – 175,00 грн без ПДВ (зміни (редакція 02) від 24.02.2016 № 38-30-12).

- (49) В той же час, відповідно до листа Київської міської філії публічного акціонерного товариства «Укртелеком» від 21.04.2016 № 820000/82к100-2/495, надісланого на адресу ДП «МА «Бориспіль», між вказаними суб'єктами господарювання було досягнуто домовленості щодо встановлення тарифу передавання телеграми в межах України для інформування одержувачів про прибуття вантажів до Аеропорту **протягом 2016 року у розмірі 2,50 грн без ПДВ за слово.**
- (50) Проте, у Листі 1 ДП «МА «Бориспіль» повідомило Відділенню наступне: *«Проаналізувавши значне підвищення ПАТ «Укртелеком» тарифів з 01.01.2016р. в порівнянні до діючих тарифів в 2015р. в 3 рази (з 0,83 грн. без ПДВ за слово до 2,50 грн. без ПДВ за слово) та, при цьому, значне зростання витрат аеропорту на оформлення телеграм, ДП МА «Бориспіль» прийняв рішення не переглядати встановлені з 01.01.2016р., з 01.03.2016р. та з 01.09.2016р. вартості послуги «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу» та залишити діючі»* (мова оригіналу).
- (51) Листом б/д № 1809-вих-80D731-80D-922-2017 (вх. Відділення від 29.06.2017 № 01-11-93-К) ПАТ «Укртелеком» надало до Відділення інформацію стосовно динаміки змін вартості послуг телеграфного зв'язку, що надавались всім категоріям споживачів протягом 2014-2016 років. А саме, протягом 2014-2016 років для ДП «МА «Бориспіль» були встановлені наступні тарифи:
- у період з 10.07.2014 по 31.10.2015 (відповідно до додатку 1 наказу від 20.06.2014 року № 292)
    - 0,833 грн (без ПДВ) – за слово звичайної телеграми по Україні;**
    - 6,00 грн (без ПДВ) – за слово телеграми до країн СНД;
    - 12,50 грн (без ПДВ) – тарифний збір;
    - 17,50 грн (без ПДВ) – доставка телеграм, адресованих до пунктів, які не мають засобів телеграфного зв'язку – поштою рекомендована.
  - у період з 01.11.2015 по 31.12.2015 (відповідно до додатку 1 наказу від 23.10.2015 року № 946)
    - 1,167 грн** (описка у написанні, згідно з наказом – 1,667 грн) **(без ПДВ) – за слово звичайної телеграми по Україні;**
    - 8,333 грн (без ПДВ) – за слово телеграми до країн СНД;
    - 17,50 грн (без ПДВ) – тарифний збір;
    - 17,50 грн (без ПДВ) – доставка телеграм, адресованих до пунктів, які не мають засобів телеграфного зв'язку – поштою рекомендована.
  - у період з 01.01.2016 по 31.12.2016 (відповідно до додатку 2 наказу від 23.10.2015 року № 946)
    - 2,50 грн (без ПДВ) – за слово звичайної телеграми по Україні;**
    - 8,333 грн (без ПДВ) – за слово телеграми до країн СНД;
    - 17,50 грн (без ПДВ) – тарифний збір;
    - 17,50 грн (без ПДВ) – доставка телеграм, адресованих до пунктів, які не мають засобів телеграфного зв'язку – поштою рекомендована.
- (52) Також, ПАТ «Укртелеком» зазначило, що **тарифи для ДП «МА «Бориспіль» протягом 2016 року не змінювалися**, про що було повідомлено Аеропорт листом Київської міської філії ПАТ «Укртелеком» від 21.04.2016 року № 820000/82к100-2/495.
- (53) Згідно з інформацією щодо динаміки зміни вартості послуг телеграфного зв'язку, що надавались ПАТ «Укртелеком» для ДП «МА «Бориспіль» за 2014-2016 роки, наданою до Відділення Аеропортом листом від 09.03.2017 № 01-22/5-14

- (вх. Відділення від 14.03.2017 № 01-11-757) (надалі – Лист 2), протягом 2014-2016 років вартість передавання телеграми в межах України (за слово) категорії «Звичайна» становила:
- з 10.07.2014 – 0,833 грн (без ПДВ);
  - з 01.11.2015 по 31.12.2015 – 1,667 грн (без ПДВ);
  - з 01.01.2016 по 31.12.2016 – 2,50 грн (без ПДВ).
- (54) Тобто, з листопада 2015 року (1,667 грн) по відношенню до діючого протягом 2016 року (2,50 грн) вартість передавання телеграми в межах України (за слово) категорії «Звичайна» **збільшилась у 1,5 рази.**
- (55) Разом з тим, незважаючи на підвищення ПАТ «Укртелеком» з 01.11.2015 року тарифів, зокрема за 1 слово звичайної телеграми в межах України (з 0,833 грн до 1,667 грн), які діяли протягом листопада-грудня 2015 року, ДП «МА «Бориспіль» не переглядав вартість Послуги протягом вказаного періоду.
- (56) Вартість Послуги, що надавалась Аеропортом протягом періоду з серпня 2014 року по грудень 2016 року, становила:
- з 11.08.2014 до 31.12.2015 – 50,00 грн (без ПДВ);
  - з 01.01.2016 до 29.02.2016 – 55,00 грн (без ПДВ);
  - з 01.03.2016 до 31.08.2016 – 130,00 грн (без ПДВ);
  - з 01.09.2016 – 175,00 грн (без ПДВ).
- (57) Отже, вартість Послуги, яка діяла протягом 2015 року (50,00 грн), по відношенню до діючої з 01.03.2016 вартості Послуги (130,00 грн) збільшилась у 2,6 рази, а по відношенню до діючої з 01.09.2016 вартості Послуги (175,00 грн), збільшилась у 3,5 рази.
- (58) Відповідно до інформації, наданої ДП «МА «Бориспіль», вартість Послуги встановлювалася з урахуванням Розрахунку витрат на Послугу, здійсненого Службою планування та аналізу ДП «МА «Бориспіль»» (надалі – СПТА) на підставі службових записок відповідних працівників вантажного терміналу, відділу термінального обслуговування тощо.
- (59) Згідно з Розрахунками витрат на Послугу (згідно планових витрат), які здійснювались СПТА у 2014-2015 роках, до собівартості Послуги включались: заробітна плата старшого агента по роботі з клієнтами ДІГ ВТ та агента по роботі з клієнтами ДІГ ВТ (середня); нарахування на заробітну плату; витрати на телеграму (середні), які обчислювались шляхом ділення загальної вартості телеграм, надісланих в межах України протягом певного періоду (рік, 9 місяців року тощо) на загальну кількість телеграм, надісланих в межах України протягом цього періоду; інші витрати Довідково-інформаційної групи (ВТО); загальнопромислові витрати до ЗП; загальногосподарські витрати до ЗП.
- (60) Відповідно до Розрахунку витрат на Послугу (згідно планових витрат на 2014 рік), здійсненого на підставі службової записки начальника вантажного терміналу від 17.07.2014 № 26-10-413 та службової записки начальника СПТАН від 24.07.2014 № 32-10-199, собівартість Послуги за одне повідомлення в межах України становила 40,88 грн (Собівартість від 24.07.2014 № 38.1-30/3-6 Редакція 02).
- (61) На підставі зазначеної Собівартості Послуги (від 24.07.2014 № 38.1-30/3-6 Редакція 02), згідно з документом «Вартість від 05.08.2014 № 03.1-30-27», затвердженим першим заступником генерального директора ДП «МА «Бориспіль», було встановлено вартість Послуги з 11.08.2014 року за одне повідомлення в межах України у розмірі 50,00 грн (без ПДВ), а для компаній – отримувачів вантажів, з

якими ДП «МА «Бориспіль» на дату затвердження цього документу укладено договір про надання такої послуги, зазначену вартість Послуги введено в дію з 01.10.2014 року.

- (62) При цьому, слід зазначити, що в Договорі (від 10.09.2014 № 02.4-12.6-651), укладеним ДП «МА «Бориспіль» із Заявником, вартість Послуги визначена у розмірі 30,00 грн без ПДВ.
- (63) Згідно з Розрахунком витрат на Послугу (згідно планових витрат на 2016 рік), здійсненого на підставі службової записки в.о. начальника вантажного терміналу від 09.11.2015 № 26-10-571 та службової записки т.в.о. начальника СТПтаН від 11.11.2015 № 32-10-441, витрати на Послугу за одне повідомлення в межах України визначено у розмірі 43,31 грн (Витрати від 25.11.2015 № 38.1-30/3-4 Редакція 02).
- (64) На підставі зазначених Витрат на Послугу (від 25.11.2015 № 38.1-30/3-4 Редакція 02), ДП «МА «Бориспіль» було встановлено вартість Послуги з 01.01.2016 за одне повідомлення в межах України у розмірі 55,00 грн (без ПДВ).
- (65) Також Аеропорт надав до Відділення Розрахунок витрат на Послугу (згідно планових витрат на 2016 рік), здійсненого СПТА на підставі службової записки ЗГД з операційної діяльності від 05.01.2016 № 26-10-5 та службової записки т.в.о. начальника СТПтаН від 11.11.2015 №32-10-441 (Витрати на Послугу від 12.01.2016 № 38-31/3-1), згідно з яким витрати на телеграму за одне повідомлення в межах України визначено як добуток середньої кількості слів в телеграмі, які складають (за даними Розрахунку витрат на Послугу 32 слова) та тарифу за одне слово, зокрема:
- з 01.01.2016 по 31.03.2016 - 2,5 грн без ПДВ;
  - з 01.04.2016 по 31.08.2016 – 3,33 грн без ПДВ;
  - з 01.09.2016 – 4,17 грн без ПДВ.
- (66) Враховуючи зазначений Розрахунок витрат, СПТА були розраховані витрати на Послугу за одне повідомлення в межах України (Витрати на Послугу від 12.01.2016 № 38-31/3-1 Редакція 01), які становили:
- з 01.01.2016 по 31.03.2016 -84,93 грн;
  - з 01.04.2016 по 31.08.2016 – 111,49 грн;
  - з 01.09.2016 -138,37 грн.
- (67) На підставі Витрат на Послугу від 12.01.2016 № 38-31/3-1, ДП «МА «Бориспіль» було встановлено вартість Послуги за одне повідомлення в межах України з 01.03.2016 по 31.08.2016 у розмірі 130,00 грн (без ПДВ) та з 01.09.2016 у розмірі 175,00 грн (без ПДВ).
- (68) Разом з тим, враховуючи лист Київської міської філії ПАТ «Укртелеком» від 21.04.2016 року № 820000/82к100-2/495 щодо досягнутої домовленості між ПАТ «Укртелеком» та ДП «МА «Бориспіль» стосовно встановлення тарифу передавання телеграми в межах України для інформування одержувачів про прибуття вантажів до Аеропорту протягом 2016 року у розмірі 2,50 грн без ПДВ за слово, надісланий до Аеропорту, службою планування та аналізу ДП «МА «Бориспіль» було здійснено розрахунок вартості Послуги з урахуванням встановленого ПАТ «Укртелеком» тарифу на передавання телеграми в межах України.
- (69) Так, згідно з Розрахунком витрат на Послугу (згідно планових витрат на 2016 рік), здійсненого СПТА на підставі службової записки начальника відділу термінального обслуговування від 29.04.2016 № 26-10-244, до якого також закладено середню кількість слів в телеграмі 32 слова по тарифу 2,5 грн без ПДВ, а також витрати на

використання АСК ТПА у розмірі 0,25 грн (на одну послугу), витрати на Послугу становлять 88,00 грн (Витрати на Послугу від 29.04.2016 № 38-31/3/1-1 Редакція 02 Зміни до витрат на послуги вантажного терміналу ДП «МА «Бориспіль»»).

- (70) Проте, згідно з поясненнями, наданими Листом 1, ДП «МА «Бориспіль» було прийнято рішення «не переглядати встановлені з 01.01.2016р., з 01.03.2016р. та з 01.09.2016р. вартості послуги «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу» та залишити діючі» (мова оригіналу).

4.2 Інші обставини, що підтверджують, що такі ціни чи умови неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку

- (71) Відділенням було проаналізовано динаміку зміни рівня рентабельності Послуги у зв'язку із підвищенням ДП «МА «Бориспіль» вартості Послуги за період з 11.08.2014 по 01.09.2016 року (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Період дії вартості Послуги	Витрати Аеропорту на Послугу (собівартість), грн	Вартість Послуги, грн	Рівень рентабельності, %
11.08.2014 – 31.12.2015	40,88	50,00	22,31
01.01.2016 – 29.02.2016	43,31	55,00	26,99
01.03.2016 – 31.08.2016	88,00	130,00	47,73
з 01.09.2016	88,00	175,00	98,86

- (72) Як видно з таблиці 1, протягом періоду з 11.08.2014 по 31.12.2015 рівень рентабельності Послуги становив 22,31 %. Разом з тим, протягом березня – серпня 2016 року рівень рентабельності Послуги становив вже 47,73 %, а починаючи з 1 вересня 2016 року рівень рентабельності збільшився до 98,86 %, що у 3,7 рази більше рівня рентабельності Послуги порівняно з періодом з 01.01.2016 по 29.02.2016, та у 2,1 рази більше порівняно з періодом з 01.03.2016 по 31.08.2016.
- (73) Слід зазначити, що об'єктивною обставиною значного підвищення вартості послуг може бути збільшення її собівартості, а не тільки збільшення прибутковості суб'єкта господарювання, який має ринкову владу на відповідному ринку.
- (74) Листом від 06.09.2017 № 01-22/5-32 (вх. Відділення від 12.09.2017 № 01-11-2480) ДП «МА «Бориспіль» надало інформацію щодо обсягу наданих Аеропортом послуг з інформування вантажоотримувача телеграмою про надходження вантажу та витрат Аеропорту на оформлення та відправлення телеграм у 2015 та у 2016 роках (див. таблицю 2).
- (75) Так, протягом 2015 року ДП «МА «Бориспіль» було направлено 17 737 телеграм з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу в межах України, загальна вартість надісланих в межах України телеграм у 2015 році становила – 886 850,00 грн. При цьому, вартість 1 телеграми в межах України протягом 2015 року становила 50,00 грн без ПДВ.
- (76) У 2016 році ДП «МА «Бориспіль» було направлено 17 622 телеграм з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу в межах України, загальна вартість надісланих в межах України телеграм у 2016 році становила – 2 379 360,00грн. При цьому, вартість 1 телеграми в межах України становила: у

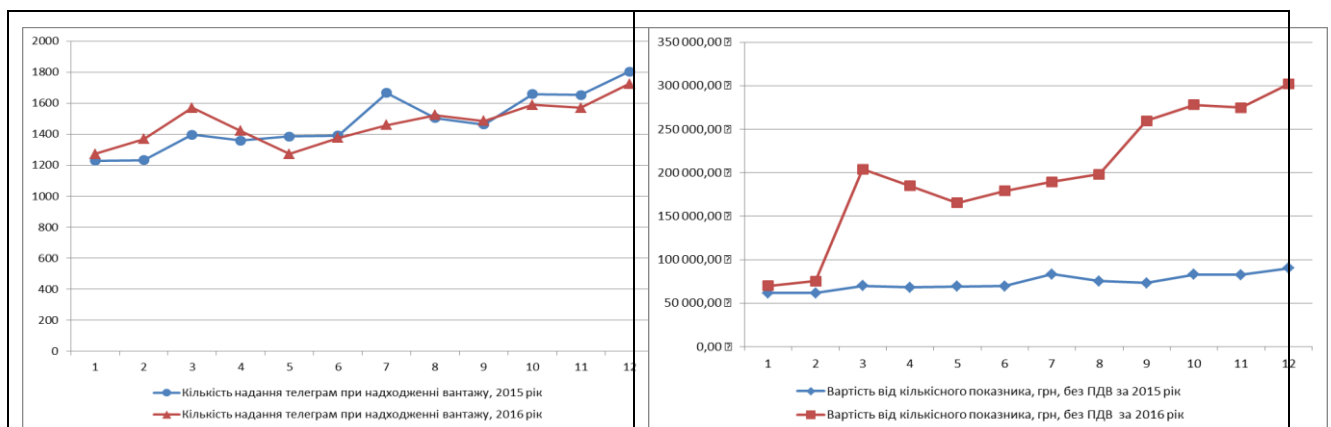
січні-лютому 2016 року – 55,00 грн без ПДВ, протягом березня – серпня 2016 року – 130,00 грн без ПДВ та у жовтні-грудні 2016 року – 175,00 грн без ПДВ.

Таблиця 2

Назва послуги		2015 рік											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Інформування телеграмою вантажо-отримувача про надходження вантажу в межах України	Кількість надання телеграм при надходженні вантажу	1229	1232	1397	1358	1385	1391	1665	1504	1462	1659	1652	1803
	Ціна за 1 шт без ПДВ	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00
	Вартість від кількісного показника, грн, без ПДВ	61 450,00	61 600,00	69 850,00	67 900,00	69 250,00	69 550,00	83 250,00	75 200,00	73 100,00	82 950,00	82 600,00	90 150,00
	Всього витрат на оформлення та відправлення телеграм	56564,40	57462,90	62632,30	53458,10	56761,10	56013,00	66836,10	63822,10	60686,30	68194,40	108166,30	117500,80
Разом за 2015 рік в межах України		17737 телеграм на загальну суму 886 850,00 грн											
Інформування телеграмою вантажо-отримувача про надходження вантажу в межах України	Кількість надання телеграм при надходженні вантажу	1271	1368	1569	1421	1271	1376	1458	1523	1484	1588	1569	1724
	Ціна за 1 шт без ПДВ	55,00	55,00	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	175,00	175,00	175,00	175,00
	Вартість від кількісного показника, грн, без ПДВ	69 905,00	75 240,00	203970,00	184730,00	165230,00	178880,00	189540,00	197990,00	259700,00	277900,00	274575,00	301700,00
	Всього витрат на оформлення та відправлення телеграм	104612,10	114413,40	133601,80	116351,50	108171,80	117181,00	124657,90	130000,30	126718,10	135857,90	134905,50	148396,30
Разом за 2016 рік в межах України		17622 телеграм на загальну суму 2 379 360,00 грн											

(77) Отже, навіть враховуючи, що певна кількість Споживачів послуги відмовилася від отримання Послуги, внаслідок чого відбулося незначне (0,6 %) зменшення загального обсягу направлених Аеропортом повідомлень (телеграм) про надходження вантажу протягом 2016 року (порівняно з аналогічним періодом 2015 року), загальна вартість наданих ДП «МА «Бориспіль» Послуг за 2016 рік (порівняно з 2015 роком) зросла на 169 % або у 2,7 рази, що свідчить про значне збільшення отриманих коштів, та характеризує дії ДП «МА «Бориспіль», як дії суб'єкта господарювання, який зловживаючи монопольним (домінуючим) становищем, отримує економічні вигоди.

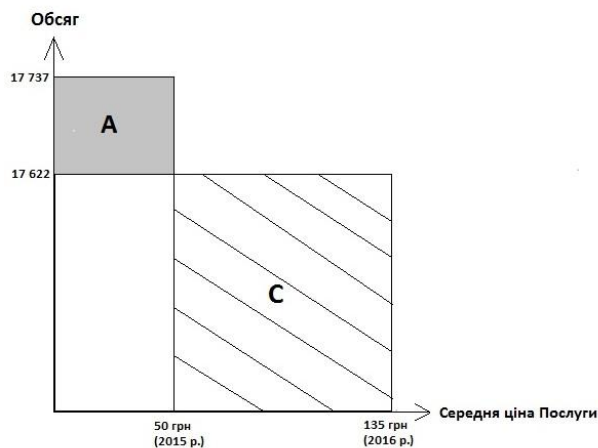
(78) Як зазначено на графіку 1 протягом порівнюваних періодів спостерігається сталість попиту, при цьому на графіку 2 зображено, як змінюється прибуток внаслідок підвищення вартості Послуги у досліджуваному періоді.

Графік 1.

Графік 2.

- (79) Отже, спостерігається нееластичність попиту, коли ціна та дохід рухаються в одному напрямку: ріст ціни збільшує дохід, оскільки вигреш від здорожчання Послуги перебиває втрати від незначної кількості зменшення продажів.
- (80) Слід зазначити, що чим вище еластичність попиту, тим більш наближені умови діяльності монополіста до умов вільної конкуренції, та навпаки, при нееластичному попиті у монополіста створюється більше умов підняти ціни та отримувати при цьому максимальні прибутки.
- (81) Як відображено на графіку 3, розмір доходу С значно більше доходу А, який ДП «МА «Бориспіль» отримувало протягом 2015 року порівняно з досліджуваним періодом, за умови, що питома вага собівартості збільшилась у 1,8 разів, а сукупний дохід у 2,7 рази.

Графік 3.

- (82) Отже, ДП «МА «Бориспіль», користуючись монопольною владою, збільшило отриманий прибуток від наданої послуги за рахунок встановлення такої ціни Послуги, яку неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (83) Послуга з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу для ДП «МА «Бориспіль» залишалась прибутковою порівняно з 2015 роком, як у досліджуваному періоді – 2016 році, так і у наступному періоді – 2017 році. Так, протягом 2017 року вартість Послуги залишалась незмінною та становила 175 грн без ПДВ. При цьому, **загальна вартість Послуги** за I півріччя 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2015 року **збільшилась у 3,7 рази.**
- (84) ДП «МА «Бориспіль» в межах України було направлено:
- протягом I півріччя 2015 року - 7992 повідомлення (телеграми) про надходження вантажу на загальну вартість 399 600,00 грн;
  - протягом I півріччя 2017 року – 8531 повідомлення (телеграми) загальною вартістю 1 492 925,00 грн.
- (85) За повідомленням Заявника після підвищення вартості Послуги, листом від 20.09.2016 за вих. № 702-06/16 він звернувся до ДП «МА «Бориспіль» з проханням не надавати послуги з інформування телеграмою про надходження вантажу, оскільки має інші можливості отримання інформації про прибуття вантажу, в якому також зазначив, що всю відповідальність за отримання документів бере на себе.

- (86) ДП МА «Бориспіль» спочатку (лист від 29.09.2016 № 01-22-3574) відмовив Заявнику у задоволенні цього клопотання, мотивуючи це тим, що повідомлення автоматично надсилаються вантажоодержувачу в момент реєстрації вантажів на вантажному терміналі Аеропорту, а також зазначило, що гарантоване інформування клієнта передбачено внутрішніми технологічними документами та є світовою практикою і зобов'язанням Аеропорту перед перевізником. При цьому, ДП «МА «Бориспіль» зазначило Заявнику: *«з метою уникнення непорозумінь та невиправданих затримок при обслуговуванні вантажів, вважаємо за доцільне продовжити інформування про прибуття вантажів на адресу Вашої (ДП «Поліграфічний комбінат «Зоря») компанії відповідно до загального порядку»* (мова оригіналу).
- (87) Проте, згодом за інформацією, наданою Заявником (лист від 24.01.2018 № 53-06/18 (вх. Відділення від 26.01.2018 № 01-11-302)), в ході розгляду Відділенням заяви ДП «Поліграфічний комбінат «Зоря» від 15.09.2016 № 686-06/6, останнім було направлено до ДП «МА «Бориспіль» лист від 29.11.2016 № 933-06/16, в якому Заявник зазначив, що гарантує оплату послуг за зберігання вантажу, за результатами розгляду якого в січні 2017 року між сторонами було укладено відповідний договір, згідно з яким послуга з інформування про надходження вантажу Заявнику перестала надаватися.
- (88) Разом з тим, в ході розгляду справи Відділенням було отримано інформацію з питань звернення інших Суб'єктів господарювання до Аеропорту щодо відмови від Послуги та здійснено аналіз наданих до Відділення листів про наслідки відмови від Послуги, під час якого встановлено наступне.
- (89) ПАТ «Фармак» листом від 26.06.2017 № 17-9/35 (вх. Відділення від 29.06.2017 № 01-11-1743) повідомило Відділення про те, що зверталось до ДП «МА «Бориспіль» з листами від 23.03.2016 № 08/2049 та від 25.03.2016 № 08/2198 з питань щодо відмови від Послуги, в яких зазначило, зокрема *«гарантуємо самостійне відслідковування вантажів та претензій щодо надання інформації про прибуття вантажів у адресу ПАТ «Фармак» у письмовому вигляді до ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» не маємо»* (мова оригіналу). При цьому, у зазначених листах ПАТ «Фармак» відсутня інформація про те, що останнє гарантує Аеропорту оплату послуг за зберігання вантажу. Проте, на підставі зазначених листів сторонами було укладено додаткову угоду № 1 до Договору від 05.02.2016 № 02-14.6-54 про обробку вантажів в аеропорту, відповідно до якої внесено зміни до зазначеного Договору, зокрема: параграф 3 «Права та обов'язки Сторін» Договору доповнено пунктом «3.4.15 Самостійно дізнаватись про прибуття Вантажу в Аеропорт, контролювати його надходження та оплачувати послуги зі зберігання вантажів з моменту розміщення на складі тимчасового зберігання».
- (90) ТОВ «Нова Пошта Інтернешнл» листом від 26.06.2017 № 2548 (вх. Відділення від 04.07.2017 № 01-11-1798) повідомило про те, що ДП «МА «Бориспіль» надає послуги з обробки вантажу в аеропорту на підставі договору від 16.07.2014 № 02.4-12.6-648, та зазначило, що, станом на дату підписання договору (строк дії якого встановлено до 31.12.2015 року включно), на адресу ДП «МА «Бориспіль» було надіслано лист про відмову від послуги з інформування про надходження вантажу. Проте, згідно з наданими ТОВ «Нова Пошта Інтернешнл» документами, зміни до договору не вносилися (на відміну від ПАТ «Фармак») та протягом 2015 року останньому Аеропортом надавались акти про надання послуг, які містили інформацію щодо наданих послуг, в тому числі щодо надісланих повідомлень про надходження вантажу.

- (91) СП «ОПТИМА-ФАРМ, ЛТД» листом від 04.07.2017 № 83 (вх. Відділення від 07.07.2017 № 01-11-1839) повідомило Відділення про те, що отримувало інформацію від Аеропорту про надходження вантажу, як правило, в телефонному режимі працівниками митного відділу. Телеграми про надходження вантажу СП «ОПТИМА-ФАРМ, ЛТД» фактично отримувало шляхом доставки працівниками Укрпошти через декілька днів після того, як вантаж вже був розмитнений та отриманий в Аеропорту. Також СП «ОПТИМА-ФАРМ, ЛТД» зазначило, що у зв'язку із недотриманням Аеропортом встановлених Договором строків інформування про надходження вантажу, товариство листом від 09.03.2016 № 271 звернулось до ДП «МА «Бориспіль» щодо відмови від Послуги. В результаті між СП «ОПТИМА-ФАРМ, ЛТД» та Аеропортом було укладено додаткову угоду до договору від 06.05.2016 № 3, згідно з якою надання Послуги було припинено.
- (92) Про недотримання ДП «МА «Бориспіль» встановлених Договором строків інформування про надходження вантажу, зокрема щодо несвоєчасного інформування клієнта про надходження вантажу, також зазначили й інші Споживачі послуги.
- (93) Також було проаналізовано листи про відмову від Послуги, які інші Споживачі послуги надсилали до ДП «МА «Бориспіль» (та їх вимога була задоволена Аеропортом) в ході чого встановлено, що не всі Споживачі послуги, які звернулись до ДП «МА «Бориспіль» з листами про відмову від Послуги, зазначали у своїх листах про те, що вони гарантують оплату послуг за зберігання вантажів на складі тимчасового зберігання. Проте, Аеропортом, на підставі цих листів вносились зміни до договорів та Послуга таким Споживачам послуги більше не надавалась. При цьому, письмових відповідей ДП «МА «Бориспіль» Споживачам послуги не надавало.
- (94) Крім того, деякі Споживачі послуги зазначили, що в телефонному режимі звертались до ДП «МА «Бориспіль» з проханням не надсилати повідомлення по надходження вантажів, і Аеропорт задовольнив такі прохання.
- (95) Отже, рішення щодо задоволення клопотань Споживачів послуги про відмову від Послуги приймалось ДП «МА «Бориспіль» на власний розсуд, в односторонньому та, в окремих випадках, у вибіркового порядку, що свідчить про наявність ринкової (монопольної) влади у ДП «МА «Бориспіль», яка проявляється у здатності суб'єкта господарювання визначати чи суттєво впливати на умови обороту товару на ринку, ущемляти інтереси інших суб'єктів господарювання або споживачів.
- (96) Разом з тим, деякі Споживачі послуги (ТОВ «ПРОЕЙР», ПАТ «Київмедпрепарат») зазначили, що **відмова від отримання Послуги може спричинити ускладнення та значні незручності для Споживачів послуги**. Отримання повідомлення про надходження вантажу дозволяє Споживачам послуги оперативно реагувати, а в окремих випадках ідентифікувати вантаж, що прибув. ПАТ «Індар» зазначило, що Послуга надає останньому актуальну інформацію про наявність чи відсутність вантажів в Аеропорту та альтернативних джерел отримання даної інформації у товариства не існує.
- (97) Окремі Споживачі послуги зазначили, що про прибуття вантажу у телефонному режимі можливо дізнатися лише у випадку, якщо одержувач вантажу володіє інформацією щодо номеру авіавантажної накладної, а така інформація не завжди відома Споживачам послуги. Це спричиняє додаткові незручності та матеріальні витрати, оскільки вантаж, що надійшов до аеропорту, знаходиться на складі

тимчасового зберігання кілька днів і Споживачу послуги необхідно сплатити Аеропорту додаткові кошти за зберігання вантажу. Крім того, отримання інформації про прибуття вантажу у телефонному режимі досить складна і тривала процедура, оскільки *«додзвонитися практично неможливо»* (мова оригіналу).

- (98) Таким чином, Споживачі послуги, які не мають альтернативної можливості самостійно відстежувати переміщення власних вантажів або не мають власних представників на території аеропорту «Бориспіль», внаслідок припинення інформування про надходження вантажу в аеропорт, можуть зазнати (зазнають) додаткових фінансових витрат, в тому числі за зберігання вантажу на складі тимчасового зберігання Аеропорту, що свідчить про необхідність отримання Послуги, та, в переважній кількості випадків, що підтверджується обсягами отриманих Послуг у 2016 році порівняно з 2015 роком (різниця становить 0,6 %), неможливості відмовитися від Послуги Споживачам послуги.
- (99) Слід зазначити, що деякі Споживачі послуги не можуть відмовитися від Послуги, оскільки виступають посередниками при перевезенні вантажів та їх доставці кінцевим одержувачам, і відповідно до договорів із замовниками вантажів, всі платежі, пов'язані з доставкою вантажів, здійснюються за рахунок коштів замовника.
- (100) При цьому, з огляду на те, що інші суб'єкти господарювання, які б могли надавати Послугу, на території аеропорту «Бориспіль» відсутні, ДП «МА «Бориспіль», як суб'єкт господарювання, який має ринкову владу, здатний нав'язувати свої умови, підвищувати ціни на Послугу і підтримувати їх на рівні, що перевищує економічно обґрунтований рівень.
- (101) За результатами розгляду справи № 2/2-р-02-05- було складено подання про попередні висновки від 20.11.2017 № 158/ПС-02-05, копію якого було направлено на адресу ДП «МА «Бориспіль» листом від 23.11.2017 № 02-02/3877.
- (102) Листом від 08.12.2017 з 01-22/5-50 ДП «МА «Бориспіль» надало до Відділення заперечення до зазначеного подання (надалі – Заперечення), в яких Аеропорт зазначив, що встановлював вартість послуги на підставі аналізу витрат та аналізу фактичних результатів роботи з надання даної послуги. Так, за 10 місяців 2015 року (вартість Послуги становила 50,00 грн без ПДВ (при тарифі за слово ПАТ «Укртелеком» – 0,83 грн без ПДВ)) рентабельність Послуги (прибуток/доходи) складала 15,7 %. Проте, у зв'язку з підвищенням ПАТ «Укртелеком» з листопада 2015 року тарифу за слово до 1,667 грн без ПДВ, ДП «МА «Бориспіль» протягом листопада-грудня 2015 року зазнав збитків з даного виду діяльності, оскільки вартість Послуги залишалася незмінною (хоча, за інформацією Аеропорту, *«середня вартість 1 телеграми у вказаному періоді згідно з витратами на надання Послуги становила 65 грн без ПДВ»* (мова оригіналу)). Крім того, з 01.01.2016 року ПАТ «Укртелеком» ще раз підвищив тариф до рівня 2,50 грн без ПДВ за слово, і *«з урахуванням того, що надання Аеропортом послуг з інформування ще до вказаного підвищення з боку ПАТ «Укртелеком» стало збитковим, Аеропорт був вимушений з 01.03.2016 підняти вартість послуги з інформування телеграмою з 50 грн до 130 грн (з можливістю підвищення до 175 грн з 01.09.2016 року)»* (мова оригіналу).
- (103) При цьому, слід звернути увагу, що у зв'язку із підвищенням ПАТ «Укртелеком» з листопада 2015 року тарифу за слово до 1,667 грн без ПДВ, ДП «МА «Бориспіль» з 01.01.2016 року на підставі розрахунку Витрат на Послугу (від 25.11.2015 № 38.1-30/3-4 Редакція 02) було встановлено вартість Послуги у розмірі 55,00 грн без ПДВ, а не у розмірі 65,00 грн без ПДВ, як зазначено Аеропортом у Запереченнях.

- (104) У Запереченнях Аеропорт зазначив, зокрема: «Відповідно до фінансового плану ДП МА «Бориспіль» на 2016 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 142-р, річна рентабельність у 2016 році (прибуток до оподаткування/дохід від реалізації) повинна була складати не менше 28,3 %.

Таким чином, діючи до вересня 2016 року вартості послуги з інформування телеграмою не забезпечували виконання фінансового плану, затвердженого Кабінетом Міністрів України та погодженого Міністерством інфраструктури України, Міністерством фінансів України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством юстиції України.

Крім того, вже у серпні 2016 року Міністерством інфраструктури України були погоджені зміни до фінансового плану ДП МА «Бориспіль» (затверджені після погодження іншими міністерствами розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 963-р). Вказані зміни фінансового плану передбачали підвищення рентабельності ДП МА «Бориспіль» до рівня 33,3 % загалом за рік.

Тому ДП МА «Бориспіль» був вимушений залишити вартість послуги з інформування телеграмою на рівні 175 грн за 1 інформування з 01.09.2016.

За результатами надання послуги з інформування телеграмою за 2016 рік:

...

- фактична рентабельність діяльності (прибуток/доходи) у 2016 році – 38,1%.

Несуттєве перевищення фактичного прибутку над плановим (затвердженим розпорядженням КМУ), обумовлене незначним перевищенням обсягів реалізації над запланованими.

Таким чином:

...

- зміна вартості у 2015-2016 роках викликала лише змінами тарифів ПАТ «Укртелеком», на які державне підприємство міжнародний аеропорт «Бориспіль» не впливало.

... Відповідно до звіту про фінансові результати ДП МА «Бориспіль» за 2016 рік (оприлюднений на сайті ...), за 2016 рік чистий дохід Аеропорту склав 3352,7 млн. грн., тому 2,3 млн. доходу від діяльності з інформування телеграмою в межах України вочевидь є незначним. Питома вага доходу від діяльності з інформування телеграмою складає соті долі відсотка доходів державного підприємства» (мова оригіналу).

- (105) При цьому, збільшення прибутковості суб'єкта господарювання, який має монопольну владу на відповідному ринку, не може бути єдиною об'єктивною причиною для збільшення вартості послуги цього суб'єкта господарювання.

- (106) За інформацією, наданою ДП «МА «Бориспіль» у Запереченнях, за 2015 рік:

- витрати Аеропорту на надання послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу склали 828 100 грн;
- доходи Аеропорту з надання Послуги – 890 770 грн;
- прибуток від діяльності з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу – 62 672 грн.

- (107) Отже, фактична рентабельність Послуги (прибуток/доходи) за 2015 рік склала **7,1 %.**

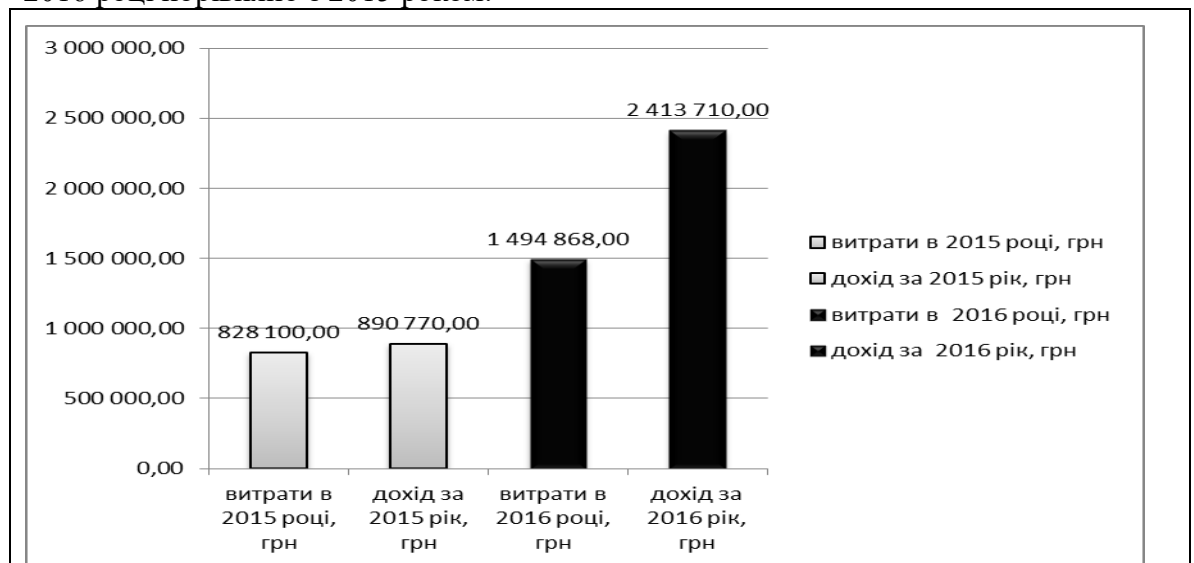
- (108) Разом з тим, за 2016 рік:

- витрати Аеропорту на надання послуги з інформування телеграмою склали 1 494 868 грн.;

- доходи Аеропорту з надання послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу – 2 413 710 грн;
- прибуток діяльності з інформування телеграмою вантажоотримувача про

надходження вантажу – 918 842 грн.

- (109) Таким чином, рентабельність Послуги (прибуток/доходи) за 2016 рік склала **38,1 %**.
- (110) Відділенням було проаналізовано фінансові плани ДП «МА «Бориспіль» на 2016 рік та на 2017 рік, а також пояснювальні записки Аеропорту до зазначених фінансових планів, та встановлено, що всі показники фінансових планів розраховувались безпосередньо ДП «МА «Бориспіль» з урахуванням фактичних показників минулого періоду і планових показників на поточний рік, та надавались на затвердження до відповідних державних органів.
- (111) Тому, Кабінетом Міністрів України було затверджено фінансові плани Аеропорту з визначеним ДП «МА «Бориспіль» рівнем рентабельності.
- (112) Також слід зазначити, що в пояснювальній записці Аеропорту до фінансового плану ДП «МА «Бориспіль» на 2017 рік зазначено, що *«незважаючи на кризові явища в економіці України та спад на ринку авіаперевезень, завдяки впровадженню плану реформ у 2015 році, ДП МА «Бориспіль» у 2016 році вже забезпечив стійке зростання обсягів авіаперевезень та рекордну прибутковість»* (мова оригіналу).
- (113) На графіку 4 відображено, як змінилися витрати та доходи ДП «МА «Бориспіль» від діяльності з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу у 2016 році порівняно з 2015 роком.

Графік. 4.

- (114) Тобто, у 2016 році порівняно з 2015 роком витрати Аеропорту на оформлення та відправлення повідомлень (телеграм) по тарифам ПАТ «Укртелеком» збільшились в 1,8 рази (на 80 %), а доходи від Послуги збільшились у 2,7 рази (на 170 %).
- (115) При цьому, згідно з проведеним Відділенням аналізом динаміки зміни рівня рентабельності Послуги (див. таблицю 1), фактичний рівень рентабельності послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу (47,73 % та 98,86 %) становив у 1,7 разів та у 3 рази вище, ніж затверджений Кабінетом Міністрів України (28,3% та 33,3% відповідно).
- (116) Таким чином, «рекордне» збільшення прибутковості ДП «МА «Бориспіль», який має монопольну владу на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження

вантажу, не може бути об'єктивною та єдиною причиною для значного збільшення вартості Послуги, що надається ДП «МА «Бориспіль».

- (117) Слід зазначити, що умовами Договорів про обробку вантажів в аеропорту передбачено в разі зміни вартості послуг з обробки вантажів Аеропорт, листом, який буде вважатися невід'ємною частиною договору, повідомляє про це Клієнту не менше ніж за 15 календарних днів до введення нової вартості, а Клієнт приймає її для розрахунку. Якщо Клієнт не приймає нову вартість, про це він письмово повинен повідомити Аеропорт до введення в дію нової вартості. В такому разі Договір може бути розірвано з ініціативи Аеропорту в односторонньому порядку з дати введення в дію нової вартості послуг. Аеропорт інформує Клієнта про розірвання Договору листом, який буде вважатись невід'ємною частиною Договору.
- (118) За інформацією, отриманою Відділенням в ході розгляду справи від Споживачів послуги, Аеропорт надсилав Споживачам послуги повідомлення про зміни вартості послуг за договором. При цьому, у вересні 2014 року (коли вартість Послуги збільшилась до 50,00 грн без ПДВ) ДП «МА «Бориспіль» обґрунтував підвищення вартості послуг з обробки вантажів збільшенням вартості енергоносіїв, та, як наслідок, зростанням витрат на утримання інфраструктури вантажного терміналу аеропорту. Проте, в лютому 2016 року Аеропорт повідомив Споживачів послуги лише про те, що *«починаючи з 15 березня 2016 року змінено вартість інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу»* (мова оригіналу) без наведення будь-яких інших підстав зміни вартості Послуги, що також свідчить про неналежне обґрунтування реальних причин підвищення ДП «МА «Бориспіль» вартості Послуги з 01.03.2016 року та з 01.09.2016 року.
- (119) Одночасно, при розрахунку вартості Послуги, ДП «МА «Бориспіль» застосовує середні показники, зокрема за кількістю слів в одній телеграмі, та інші необхідні складові послуги (зокрема, вартість слова звичайної телеграми в межах України). При цьому, ДП «МА «Бориспіль» в 1 телеграмі закладено 32 слова, як середню кількість слів в 1 телеграмі. Аеропортом не надано до Відділення підтвердних документів, які б свідчили про те, що середня кількість слів в одному повідомленні (телеграмі) складає 32 слова.
- (120) Так, згідно з наданим Аеропортом (лист від 06.09.2017 № 01-22/5-32 (вх. Відділення від 12.09.2017 № 01-11-2480)) примірним зразком телеграми, основний текст телеграми, в якому безпосередньо повідомляється про надходження вантажу, складає 11 слів, зокрема: *«поступил груз аэропорт Борисполь мест 1 квитанция 074 58725063 информация 2817064»* (мова оригіналу). Іншу частину слів у телеграмі складають адреса та найменування одержувача вантажу.
- (121) Разом з тим, у Запереченнях ДП «МА «Бориспіль» зазначило, зокрема *«факт, що у деяких адресатів короткі назви, внаслідок чого телеграми на їх адресу містять менше 32 слів, не означає, що Аеропорт повинен скорочувати нормальну довжину телеграм для інших контрагентів»* (мова оригіналу) та **надало** примірники **4 повідомлень (телеграм)**, що, на думку Аеропорту, містять 32 або більше слів.
- (122) Проте, проаналізувавши надані до Відділення примірники повідомлень, Відділенням встановлено, що лише одне повідомлення містить 32 слова, два повідомлення містять по 2 адреси кожне (див. фотокопії 1, 2), а четверте - після тексту телеграми містить слова «пошта рекомендована» (див. фотокопію 3).

№ рег. 843579 Код IATA 566

№ регистрации 843579 Код АК 566 № авианакладки 12899832

ФИО информатора Мисливец Л.Д. BORYSPIL

Полученный груз: К списанию: 7 мест 344 кг

Адрес отправителя ГЛОБАЛ ЭКСПРЕСС ЛИМИТЕД БРУКЛИН

Адрес: 04050 КИЕВ УЛ МЕЛЬНИКОВА 12 Т Е Л 0967797428 04050 КИЕВ УЛ АЛМАТИНСКАЯ 14 Т Е Л 0967797428

ИСТЕРН ЕВРОПЕАН ЕКСПРЕСС ЛЛК

Текст: Поступил груз (аэропорт) Борисполь, мест 7, Контанция 566, 12899832, Информация 2817064

Фотокопія 1. Примірник повідомлення, наданого Аеропортом до Відділення, який містить 2 адреси одержувача вантажу

№ рег. 880485 Код IATA 566

№ регистрации 880485 Код АК 566 № авианакладки 13034173

ФИО информатора Мисливец Л.Д. BORYSPIL

Полученный груз: К списанию: 1 мест 212 кг

Адрес отправителя ГЛОБАЛ ЭКСПРЕСС БРУКЛИН

Адрес: 04050 КИЕВ УЛ МЕЛЬНИКОВА 12 Т Е Л 0967797428 04050 КИЕВ УЛ АЛМАТИНСКАЯ 14 Т Е Л 0967797428

ВОСТОЧНОЕВРОПЕЙСКИЙ ЭКСПРЕСС ЛЛК

Текст: Поступил груз (аэропорт) Борисполь, мест 1, Контанция 566, 13034173, Информация 2817064

Фотокопія 2. Примірник повідомлення, наданого Аеропортом до Відділення, який містить 2 адреси одержувача вантажу

№ рег. 935712 Код IATA 080

№ регистрации 935712 Код АК 080 № авианакладки 32426041

ФИО информатора Сулавер BORYSPIL

Полученный груз: К списанию: 98 мест 782 кг

Адрес отправителя КИТАЙ

Адрес: 62483 КОМУНИСТ ХАРЬКОВСКОЙ НАЦ АГРАРНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ СТУД ГОРОДОК ОБЩЗ КОМ/207 Т Е Л 0997888383

СПИЦ СУПРНИ ИВАН ВАСИЛЬЕВИЧ

Текст: Поступил груз (аэропорт) Борисполь, мест 50, Контанция 080, 32426041, Информация 2817064

почта, рекомендована

Фотокопія 3. Примірник повідомлення, наданого Аеропортом до Відділення, який містить слова «почта рекомендована»

- (123) Наведена у фотокопіях 1, 2 та 3 інформація свідчить про те, що ДП «МА «Бориспіль» на власний розсуд може збільшувати кількість слів в телеграмі з метою досягнення саме 32 слів.
- (124) Крім того, в ході розгляду справи Відділенням було направлено вимогу про надання інформації від 08.06.2017 № 02-02/2048 (за списком відправлень) до Споживачів послуги щодо надання, зокрема зразків телеграм (повідомлень) про надходження вантажу, що надсилались ДП «МА «Бориспіль».
- (125) За результатами аналізу інформації, наданої Споживачами послуги на вимоги, встановлено наступне.
- (126) ПАТ «Київмедпрепарат» листом від 29.06.2017 № 06/3006 (вх. Відділення від 03.07.2017 № 01-11-1763) повідомило Відділення про те, що повідомлення про надходження вантажу до підприємства доставляються поштою. Протягом 2014 року було доставлено 292 повідомлення, у 2015 році – 334 повідомлення, а у 2016 році – 332 повідомлення. Також ПАТ «Київмедпрепарат» надало **копії 4 повідомлень** (телеграм), що надійшли 17.06.2017, 18.06.2017, 19.06.2017 та 25.06.2017, при перегляді яких встановлено, що **кожне** з наданих повідомлень **містить 25 слів**, а не 32 слова, які в середньому визначені Аеропортом, зокрема: *«телеграма = Киев 207026 19 25/6 1146= Киев 01032 ул Саксаганского 139 тел 236346 Киевмедпрепарат = поступил груз аэропорт Борисполь мест 14 квитанция 566 1012471 информация 2817064-»* (мова оригіналу).
- (127) ТОВ «Сав-Дистрибьюшн» листом від 27.06.2017 № 270617-01 (вх. Відділення від 04.07.2017 № 01-11-1793) повідомило Відділення про те, що протягом 2016 року отримало від ДП «МА «Бориспіль» 42 повідомлення. Також ТОВ «Сав-Дистрибьюшн» надало до Відділення **1 повідомлення** (телеграма) від 05.12.2016, що збереглося на підприємстві, зокрема: *«телеграма= Киев 207030 20 5/12 0845= Киев 01032 ул Дорогожицкая 1 эт-6 тел 236346 Сав-Дистрибьюшн ЛЛК = поступил груз аэропорт Борисполь мест 2 квитанция 501 02702696 информация 2817064-»* (мова оригіналу), яке **містить 27 слів**.
- (128) Слід також звернути увагу, що надане Заявником до Відділення повідомлення про надходження вантажу від 23.11.2016 **містить 24 слова**, зокрема: *«телеграма= Киев 207018 18 23/11 0721= Киев 04074 ул Луговая 1-А ЗОРЯ = поступил груз аэропорт Борисполь мест 1 квитанция 566 13577970 информация 2817064-»* (мова оригіналу).
- (129) За результатами аналізу наданих Споживачами послуги телеграм, які Аеропорт надсилав своїм клієнтам, Відділенням встановлено, що фактична кількість слів у 1 телеграмі є меншою від визначеної ДП «МА «Бориспіль», що також може призводити до збільшення вартості Послуги.
- (130) Отже, при розрахунку витрат на Послугу у 2016 році ДП «МА «Бориспіль» було необґрунтовано завищено середню кількість слів в одному повідомленні (телеграмі), що також обумовило встановлення економічно необґрунтованої вартості Послуги.
- (131) З огляду на те, що тарифи на послуги телеграфного зв'язку, зокрема за слово звичайної телеграми по Україні протягом 2016 року становили 2,50 грн (без ПДВ) і не змінилися, а розраховані Аеропортом витрати на Послугу при цьому становили 88,00 грн (із середньою кількістю слів в 1 телеграмі, визначеною у розмірі 32 слова), підвищивши вартість Послуги з 01.03.2016 року до 130,00 грн без ПДВ та з 01.09.2016 року до 175,00 грн без ПДВ, ДП «МА «Бориспіль» встановив економічно необґрунтовану вартість Послуги, що, в свою чергу, ущемляє інтереси

Споживачів послуги, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на відповідному ринку.

- (132) Так, Споживачі послуги при формуванні собівартості товарів (робіт, послуг) закладають витрати на транспортування (доставку) вантажу, в тому числі витрати на Послугу. Тобто, збільшення Аеропортом вартості Послуги має вплив на собівартість товару (вантажу), що доставляється авіаційним транспортом до аеропорту Бориспіль, а отже, і на формування кінцевої ціни товарів (робіт, послуг) для кінцевих споживачів.
- (133) Таким чином, дії ДП «МА «Бориспіль», які полягають у застосуванні необґрунтованої вартості Послуги, свідчать про зловживання ДП «МА «Бориспіль» своїм монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу.
- (134) Такі дії Аеропорту були б неможливими за наявності значної конкуренції на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, оскільки за таких умов відбувалося б змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, що є змістом поняття конкуренції за визначенням статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції». Тобто, у разі наявності конкуренції на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, ДП «МА «Бориспіль» мало б встановлювати економічно обґрунтовану вартість Послуги, зокрема шляхом зниження рентабельності послуги, а не нав'язувати свої умови.
- (135) Ураховуючи вищезазначене, дії Відповідача, який протягом періоду з 01.01.2016 по 01.01.2017 займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента в територіальних межах аеропорту «Бориспіль», що полягали у встановленні економічно необґрунтованої вартості послуги «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу», кваліфіковано Відділенням, як зловживання монопольним становищем відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону.

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (136) Як свідчать заперечення Відповідача на попередні висновки у справі, Відповідач з висновками Відділення про порушення ним законодавства про захист економічної конкуренції не згоден. Листом від 08.06.2018 № 01-22/5-31 (вх. Відділення від 11.06.2018 №60- 01/1984) ДП МА «Бориспіль» надало до Відділення свої зауваження та заперечення.

5.1. Заперечення ДП «МА «Бориспіль» щодо наявності у нього монопольного (домінуючого) становища.

- (137) На Подання Відповідач зазначив, що *визнання ДП МА «Бориспіль» таким, що протягом періоду з 01.01.2016 по 01.01.2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, суперечить законодавству України та не підтверджується доказами по справі, оскільки Відділення визначило товар як послуги з обробки вантажів в аеропорту, при цьому не врахувавши, що послуги з обробки вантажів надаються не лише під час здійснення авіаційних перевезень, а й під час перевезень автомобільним,*

залізничним та водним транспортом, та які є однаковими з ознак подібності споживчих характеристик, умов споживання та умов реалізації.

- (138) Зазначене заперечення ДП МА «Бориспіль» спростовується матеріалами справи. Визначення переліку товарів (послуг) щодо яких визначалося монопольне (домінуюче) становище Підприємства, проводилось у відповідності до Методики. При цьому, слід зазначити, що норми чинного законодавства не містять вичерпного переліку можливих ринків, і саме органи Антимонопольного комітету України мають дискреційні повноваження на визначення та вивчення ринків у кожній конкретній справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (139) Аеропорт зазначив, що *Відділенням здійснено опитування лише суб'єктів господарювання, з якими ДП МА «Бориспіль» укладено договори на обробку вантажів, а інші покупки (фізичні та юридичні особи) в тому числі, що користуються послугами інших видів транспорту, в опитування участі не приймали.*
- (140) Зазначене заперечення ДП МА «Бориспіль» спростовується доказами, зібраними у справі. Оскільки товарними межами ринку визначено саме послуги з обробки вантажів в аеропорту, опитування інших покупців, що користуються послугами інших видів транспорту, є недоцільним, оскільки дана послуга надається безпосередньо на території аеропорту «Бориспіль» та, надається саме споживачам, які отримують вантаж, що надходить саме до аеропорту «Бориспіль».
- (141) Також ДП МА «Бориспіль» зазначило, що *товарними межами ринку, що визначається шляхом формування групи взаємозамінних (однорідних) товарів, у межах якої споживач, за звичайних умов, може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого, є послуги з обробки вантажу, що надаються складами тимчасового зберігання, митними складами та складами органів доходів і зборів, які розміщені по всій території України, в тому числі в інших аеропортах України.*
- (142) Зазначене заперечення спростовується матеріалами справи. Так, клієнти ДП МА «Бориспіль», які отримують вантажі в аеропорту «Бориспіль» не можуть легко перейти до споживання послуги з обробки вантажу у іншого суб'єкта господарювання, оскільки Аеропорт має власну специфіку, зокрема є єдиним аеропортом України, в якому виконуються трансконтинентальні рейси. Обрання клієнтами Підприємства способу перевезення вантажу саме авіаційним транспортом зумовлено певними чинниками, зокрема: спроможністю аеропорту «Бориспіль» приймати літаки з великою злітною масою, в тому числі вантажних; швидкості доставки вантажу (на відміну від інших видів транспорту); зручності; географічною віддаленістю контрагентів, які знаходяться на інших континентах; спеціальними вимогами щодо дотримання температурного режиму транспортування і зберігання вантажу (враховуючи особливості вантажів, що транспортуються (термолабільні, швидкопсувні, небезпечні тощо). Крім того, за повідомленою клієнтами Підприємства інформацією, всі переміщення імпортних та експортних товарів через державний і митний кордон згідно із законодавством України мають здійснюватись виключно через пункти пропуску, відкриті для відповідного транспортного сполучення, а ДП «МА «Бориспіль» є міжнародним пунктом пропуску для авіаційного сполучення та має всю необхідну інфраструктуру та суміжні служби, необхідні для обробки вантажу та його митного оформлення. Таким чином, перехід клієнтів ДП МА «Бориспіль» від споживання послуги з обробки вантажу в аеропорту «Бориспіль» до споживання послуги з обробки вантажу, що надаються складами тимчасового зберігання, митними складами та складами органів доходів і зборів, які розміщені по всій території

України, в тому числі в інших аеропортах України, є недоцільним та таким, що потребує додаткових матеріальних та трудових витрат, в тому числі на транспортування до іншого суб'єкта господарювання – надавача послуг з обробки вантажу.

- (143) Крім того, Відповідач зазначив, що *всупереч Методиці Відділення визначило територіальними межами ринку територію одного підприємства, а не частину міста як передбачено Методикою.*
- (144) Зазначене заперечення спростовується тим, що при визначенні територіальних (географічних) меж ринку враховувались, зокрема фізичні і технічні характеристики Послуги, наявність на відповідній території та рівень бар'єрів вступу на зазначений ринок інших суб'єктів господарювання. Відповідно до Методики, для регіональних ринків, якщо ступінь відкритості ринку становить менше 30 %, територіальними (географічними) межами ринку є конкретно визначена певна територія.
- (145) Міжнародний аеропорт «Бориспіль» розташований на території міста Бориспіль і включає будівлі, споруди тощо, що належать ДП МА «Бориспіль» на праві господарського відання. Крім того, аеропорт – це стратегічний об'єкт, який підлягає охороні та обмеженні доступу сторонніх осіб на його територію. Тобто безпосередньо територія аеропорту «Бориспіль» є окремою частиною міста Бориспіль. Тому територіальними (географічними) межами ринку визначено територію аеропорту «Бориспіль», а не територію Підприємства.
- (146) Таким чином, висновок Відділення про те, що ДП МА «Бориспіль» є таким, що протягом періоду з 01.01.2016 року по 01.01.2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу не є спростованим.

5.2. Заперечення щодо застосування неоднакових умов до споживачів

- (147) ДП МА «Бориспіль» зазначило, що *Підприємством застосовувалися однакові умови до всіх суб'єктів господарювання та споживачів щодо відмови від послуги інформування вантажоотримувача про надходження вантажу, а телеграма про надходження вантажу не надсилалася суб'єктам господарювання та споживачам у випадках:*
- *між суб'єктом господарювання та ДП МА «Бориспіль» укладений договір про обробку вантажів, і суб'єкт господарювання письмово відмовився від надання послуги інформування вантажоотримувача про надходження вантажу;*
  - *суб'єкт господарювання або споживач своєчасно повідомив працівника Аеропорту про відсутність необхідності надсилання телеграми про надходження вантажу і протягом 1 доби забрав з ДІГ документи на вантаж.*
- (148) Твердження ДП МА «Бориспіль» про те, що Підприємством застосовуються однакові умови до всіх суб'єктів господарювання та споживачів щодо відмови від Послуги спростовуються матеріалами справи. Так, проаналізовані листи клієнтів Підприємства про відмову від послуги з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу, свідчать про те, що не всі споживачі зазначеної послуги зазначали у своїх листах про те, що вони гарантують оплату послуг за зберігання вантажів на складі тимчасового зберігання Підприємства (що було приводом ДП «МА «Бориспіль» для відмови Заявнику у задоволенні клопотання останнього від 20.09.2016 № 702/06/16 не надавати послугу з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу). Крім того, деякі споживачі Послуги повідомили, що в телефонному режимі звертались до Аеропорту з

проханням не надсилати повідомлення про надходження вантажів, і Підприємство задовольняло такі прохання.

- (149) Також ДП МА «Бориспіль» зазначило, що *не погоджується з висновком Відділення, що «ДП МА «Бориспіль», як суб'єкт господарювання, який має ринкову владу, здатний нав'язувати свої умови, підвищувати ціни на послугу і підтримувати їх на рівні, що перевищує економічно обґрунтований рівень», оскільки:*
- *у разі застосування економічно необґрунтованих цін, будь-який споживач має право та можливість використовувати інші види транспорту або інші аеропорти для здійснення перевезень вантажу, а отже і отримання послуги з обробки вантажів поза межами території ДП МА «Бориспіль»;*
  - *в Поданні не наведено жодного факту, підтвердженого документально, щодо необґрунтованого нав'язування ДП МА «Бориспіль» своїх умов».*
- (150) Зазначене заперечення ДП МА «Бориспіль» спростовується матеріалами справи. Так, специфіка аеропорту «Бориспіль» не дозволяє клієнтам Підприємства використовувати інші види транспорту або інші аеропорти для здійснення перевезень вантажу, а отже і отримання послуги з обробки вантажів поза межами території аеропорту «Бориспіль». В такому випадку суб'єкти господарювання, що отримують вантажі саме в аеропорту «Бориспіль», позбавлені альтернативних джерел отримання такої послуги, та Підприємство, як суб'єкт господарювання, який має ринкову владу, здатний нав'язувати свої умови, підвищувати ціни на послуги, в тому числі й з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу, і підтримувати їх на рівні, що перевищує економічно обґрунтований рівень, що підтверджується наявними у справі матеріалами.

5.3. Заперечення щодо застосування економічно необґрунтованих цін на послуги

- (151) ДП МА «Бориспіль» зазначило *про вибіркове застосування періодів порівняння Відділенням динаміки змін вартостей ПАТ «Укртелеком» та ДП МА «Бориспіль», що призводить до викривленого розуміння та невірних висновків. Загалом вартість послуги ПАТ «Укртелеком» в 2016 році в порівнянні до 2015 року зросла у 3 рази (а не як заявлено відділенням у 1,5 рази при порівнянні тільки до листопада 2015 року), при цьому вартість послуг Аеропорту в 2016 році також підвищувалась, проте з більш пізнього періоду, та зростання склало в середньому за звітний період в 2,7 рази. Таким чином, при порівнянні динаміки змін вартості послуг ДП МА «Бориспіль» та вартостей ПАТ «Укртелеком» є очевидним, що зростання вартості ДП МА «Бориспіль» за 2015-2016 роки відбувалося повільніше та пізніше, ніж зростання вартостей ПАТ «Укртелеком».*
- (152) Зазначене заперечення ДП МА «Бориспіль» спростовується матеріалами справи. Так, Відділенням проаналізовано поетапне підвищення вартості послуги з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу, яке здійснювало як ДП МА «Бориспіль», так і ПАТ «Укртелеком», та встановлено що протягом 2015-2016 року ПАТ «Укртелеком» тричі підвищувало тарифи на послуги телеграфного зв'язку, зокрема вартість одного слова телеграми, а ДП МА «Бориспіль» протягом зазначеного періоду чотири рази підвищувало послуги з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу. При цьому, у зв'язку з підвищенням Підприємством вартості зазначеної послуги в четвертий раз, рентабельність цієї послуги зросла до 98,86% у порівнянні з періодом, коли ДП МА «Бориспіль» вдруге підвищило вартість зазначеної послуги. При цьому, згідно з розрахунками, проведеними Підприємством, при вартості 1 слова телеграми у розмірі 2,50 грн, що була встановлена ПАТ «Укртелеком» для ДП «МА «Бориспіль» на 2016 рік, планові витрати Відповідача на Послугу

становили 88,00 грн (фактичні витрати склали 84,40 грн). Проте, Підприємством було прийнято рішення залишити тарифи на Послугу у розмірі 130,00 грн (без ПДВ) з 01.03.2016 року та у розмірі 175,00 грн (без ПДВ) з 01.09.2016 року.

- (153) Крім того, проведений Відділенням аналіз, встановив, що протягом досліджуваного періоду при сталому попиті на послугу з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу, ДП МА «Бориспіль», користуючись своєю ринковою владою, збільшило отриманий прибуток від наданої Послуги за рахунок встановлення такої ціни Послуги, яку б неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (154) ДП МА «Бориспіль» зазначило про *хибність твердження Відділення, що перевищення темпів зростання доходів Аеропорту у 2016 році над темпами зростання витрат «є свідченням зловживання монопольною владою Державним підприємством».*
- (155) Зазначене заперечення ДП МА «Бориспіль» спростовується доказами, зібраними у справі. Так, Відділенням встановлено, що у 2016 році порівняно з 2015 роком при сталому попиті на Послугу питома вага собівартості даної послуги збільшилась у 1,8 рази, а сукупний дохід у 2,7 рази.
- (156) Крім того, відповідно до проведеного аналізу динаміки зміни рівня рентабельності послуги з інформування вантажоотримувача про надходження вантажу, після підвищення вартості даної послуги фактичний рівень рентабельності Послуги з 01.03.2016 року (47,73 %) становив у 1,7 разів та з 01.09.2016 року (98,86 %) - у 3 рази вище, ніж затверджений Кабінетом Міністрів України (28,3% та 33,3% відповідно) на 2016 рік, що свідчить про встановлення ДП «МА «Бориспіль» економічно необґрунтованої вартості Послуги. Таким чином, збільшення прибутковості суб'єкта господарювання, який має монопольну владу на відповідному ринку, не може бути єдиною об'єктивною причиною для збільшення вартості послуги цього суб'єкта господарювання.
- (157) Також ДП МА «Бориспіль» зазначило про те, що *Відділення на підставі декількох окремо відібраних телеграм робить висновок, що «кількість слів у телеграмі є меншою від визначеної ДП МА «Бориспіль», що може призводити до збільшення вартості послуги. Отже... ДП МА «Бориспіль» необґрунтовано завищено середню кількість слів, обумовило встановлення економічно необґрунтованої вартості послуги».*
- (158) Зазначене заперечення ДП МА «Бориспіль» спростовується матеріалами справи. Так, Відділенням проаналізовано всі, наявні у Відділення, повідомлення про надходження вантажу (надані суб'єктами господарювання, які отримували зазначені повідомлення від Аеропорту), та встановлено, що загальна кількість слів, які містяться в одному повідомленні є меншою (24, 25 та 27 слів), ніж визначена ДП МА «Бориспіль» (32 слова). Натомість, надані Аеропортом до Відділення примірники повідомлень про надходження вантажу, свідчать про те, що ДП «МА «Бориспіль» на власний розсуд може збільшувати кількість слів в телеграмі з метою досягнення саме 32 слів. Так, з чотирьох наданих Підприємством до Відділенням примірників повідомлень, лише в одному повідомленні загальна кількість слів складає 32 слова, а в інших: у двох - містяться по дві адреси направлення, а четверте після тексту телеграми (повідомлення) містить слова «пошта рекомендована». При цьому, як було встановлено Відділенням, основний текст телеграми (повідомлення), в якому безпосередньо повідомляється про надходження вантажу, складає 11 слів, зокрема: «поступил груз аэропорт Борисполь мест 1 квитанция 074 58725063 информация 2817064» (мова оригіналу), а решту частину слів складають адреса та найменування одержувача вантажу.

- (159) Інші заперечення ДП МА «Бориспіль» не спростовують доказів, зібраних у справі та викладених у Поданні.
- (160) Таким чином, висновок Відділення про встановлення економічно необґрунтованої вартості послуги «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу» не є спростованим.

6. Остаточний висновок адміністративної колегії Відділення у справі

- (161) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, а зауваженнями і запереченнями Відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що Відповідач займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, а його дії, що полягали у встановленні економічно необґрунтованої вартості послуги «Інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу» є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним становищем, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. Визначення розміру штрафу

- (162) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (163) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (164) Відповідно до копії форми 2 «Звіт про фінансові результати» за 9 місяців 2018 року чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 9 місяців 2018 року становив 3 167 691 000 (три мільярди сто шістдесят сім мільйонів шістсот дев'яносто одна тисяча) гривень.
- (165) При визначенні розміру штрафу було враховано, що ДП МА «Бориспіль» порушення не припинено.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 12¹ та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Київського територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що протягом періоду з 01.01.2016 року по 01.01.2017 року Державне підприємство «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» (08300, Київська обл., Бориспільський район, с. Гора, вул. Бориспіль-7, ідентифікаційний код юридичної особи 20572069) займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з обробки вантажів в аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента в територіальних межах аеропорту «Бориспіль».
2. Визнати дії Державного підприємства «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» (08300, Київська обл., Бориспільський район, с. Гора, вул. Бориспіль-7, ідентифікаційний код юридичної особи 20572069), які полягають у встановленні економічно необґрунтованої вартості послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з обробки вантажів в Аеропорту, а саме послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу, шляхом встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на Державне підприємство «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» штраф у розмірі **68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень**.
4. Зобов'язати Державне підприємство «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» привести вартість послуги з інформування телеграмою вантажоотримувача про надходження вантажу до економічно обґрунтованого рівня у місячний строк з дня отримання рішення, про що повідомити Відділення протягом п'яти днів з дня виконання зобов'язальної частини рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документ, що підтверджує сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржено до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня одержання рішення.

**Голова адміністративної колегії -
Голова відділення**

О. Хмельницький